

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega mes. ca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
smaula in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odpriše rekla-
macije so
poštne ne

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prdene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Štefrakovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rekopisi
in na
ostre poslani kajige
se ne vračajo.

Naša organizacija.

V.

Predno izvršim zadnjič storjeno obljubo, spregovoriti mi je še o gospodarski nalogi naše organizacije, ali kakor se tudi imenuje: o naši samopomoči.

Naše slabo gmotno stanje, ki nam omogočuje skromno životarenje le, če teče vse gladko in nas ne zadenejo nesreče, nam ne dovoljuje prihrankov za hude čase; z našimi dohodki ne moremo podpirati nesrečnih tovarišev in njih rodbin, vsaj so med nami le bele vrane oni, ki morejo brez velikih težav osigurati svojim otrokom mirno bodočnost. Poznam učiteljsko rodbino, ki gre marsikateri večer spat brez tople večerje, ker je sinu v tujini treba denarja. In vendar živi ta rodbina v primerno ugodnih razmerah! Kaj pa, če so razmere manj ugodne, če pride dolgotrajna bolezen, ali če oče rano umrje? Kako naj vdova s svojimi neznatnimi dohodki sebe in otroke primerno preskrbi? Naj li pridejo sirote našega toli važnega stanu v občinsko oskrb? Ni li sramotilno za ves stan, če se brani občina — seveda brezuspešno — svojemu učitelju priznati domovinsko pravico*, ker se boji mogočih stroškov za njegov zarod?

Preočitna učiteljska beda, zanemarjeni učiteljski otroci, učiteljske vdove-beračice so torej našemu stanovskemu ugledu v veliko škodo in naša dolžnost je, vse storiti, da se njih število kolikor mogoče skrči.

Res ni naša krivda, da smo tako ubogi; a če to tudi sto- in stokrat naglašamo, vendar ne izbrišemo peg, koje prizadene vsak nepreskrbljen član učiteljske rodbine našemu ugledu. Tudi ne gre tukaj govoriti: „Vsak naj skrbi sam za svoje, pa je“, saj nas uči že star pregovor: „Kjer nič ni, še cesar pravico zgubi“; kako jo naj potem dobi pa slaboten otrok?

Nič nam torej ne preostaja družega, nego z združenimi močmi iskati in dobivati sredstva v povzdigo našega blagostanja, v medsebojno podporo in povečanje stanovskega ugleda. To stremljenje pa nikakor ni več novo. Po nekod imajo v ta namen že precej stara društva, ki skrbijo 1. da morejo njih člani svoje potrebščine ceno in dobro kupovati, 2. da zamorejo sebi in svojem zagotoviti primerno svoto denarja pod kolikor mogoče ugodnimi pogoji, t. j. da se ceno zavarujejo, 3. da se v bedi med seboj podpirajo, 4. da tudi od drugih stanov prejemajo gmotno podporo.

Najstarejše tako društvo je menda „Lehrerhaus-Verein“ na Dunaju, ki si je odmerilo jako obsežen delokrog. Gotovo ima tudi lepe uspehe. Precej dohodkov dobiva od učil, koje so izumili učitelji ali njih prijatelji ter jih društvu prepustili in menim, da

* Se je nekje na Spodnjem Štajerskem resnično prigodilo. — Opomba pisatelja.

nam nikakor ne bode škodovalo, če se malo pobrigamo, česar je pri tem društvu vse dobiti. Društvo ima nekatere prav izvrstne stvari, kakor Rothaug-ove podloge za risanje zemljevidov i. dr. Izposlovalo je pri mnogih nemških časnikih za svoje člane znatno znižano naročnino in sploh skuša na vse načine izboljšati gmotno stanje učiteljev.

Slično deluje, kakor smo čitali lansko leto v „Popotniku“, nemško učiteljsko na Českem, ki je deležno dobička pri razprodanih zvezkih in raznih časopisih.

Z istim, a samo na jedno stran — na zavarovanje — omejenim namenom so se osnovala na Gornjem Avstrijskem, na Štajerskem in morda še drugod društva „Selbsthilfe“.

Prav energično deluje v novejšem času tudi „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“. Tudi ono dobiva prispevke od zvezkov, koje razpečava Petričeva tovarna v Ljubljani, od trgovcev, katere učiteljem priporočuje in od peres z napisom „Učiteljski konvikt“. Ono si je uvedlo krajevarske knjižnice z markami po jeden in pet krajearjev, ki se razpečavajo v raznih družbah, učiteljska društva pa prirejajo njemu v korist koncerte in druge veselice. V kratkem času treh let nabralo je to društvo že 6546-76 K v svoj namen. Naj bi jih bilo kmalu desetkrat toliko!

„Fran Josip-ova ustanova“ in „Društvo v podporo učiteljskih vdov in sirot“ služite istemu namenu s prav povoljnimi uspehi.

In naša dična „Zaveza“? Tudi njej to stremljenje ni ostalo tuje, da-si še ni praznovala svoje desetletnice. Sklenila je z ozirom na zavarovanje pogodbo z „banko Slavijo“, kar je že dalo njej, pa tudi marsikateremu okrajnemu društvu lepo podporo, kakoršno bi lahko prinašali tudi njeni podjetji „Popotnik“ in „Knjižnica za mladino“, če bi storili mi vsak svojo dolžnost.

Gibljemo se torej že, a še vse premalo; to je le neznamna sapica! Kdaj šele pride veter, ki nas pretrese vse, da bodemo vsi le jedna rodbina, sami bratje in sestre!

Če tudi nimamo mnogo, dosegli bi lahko precej, če bi se vsakteri, ki zbira „kupe zlata“, a ne ve za koga, spomnil otrok svojih revnih „bratov“ ter s polno roko podpiral taka podjetja!

A tudi mi drugi, ki vemo, za koga štedimo, storili bi lahko še marsikaj. Koliko se jadikuje po raznih listih, da so lepi koncerti po nekod tako redki! Bi li ne mogla naša društva prirejati koncerte ter pobirati v ta dobrodelni namen primerno vstopnino. Z vstrajnostjo in vzajemnim delovanjem posameznih društev bi uspehi gotovo ne izostali. Koliko bi pa s tem pridobil naš ugled in koliko bi koristili sami sebi, ko bi svoje muzikalične zmožnosti malo bolj urili in predočevali občinstvu! Tudi „Posojilnice“ in razni zastopi, pri katerih delujejo učitelji ali zastonj ali za malo nagrado, morali bi nam priskočiti in gotovo bi se našel tu in tam še kdo drugi, ki bi nam naklonil znatno podporo. Uspeh v tem oziru torej ni nemogoč, ako le združimo svoje moči.

Premišljujmo torej tudi to nalogo naše organizacije in skrbimo, da jo začnemo kmalu izvrševati na vsej črti.

Idejalist.

Praktični razum.

Spisal dr. V. Korun.

(Konec.)

Da pa dobimo o tem, za čimer težimo, jasno predstavo, treba je, da se kolikor mogoče otresemo čustva, ki spremlja naše teženje; kakor strast, tako nas slepi namreč tudi premočno čustvo, da nam kaže predmet teženja lažje ali težje dosežen, ko je v resnici. Popolnoma se nam to pač težko posreči, ker je baš čustvo pogosto vzrok, da si

kaj predstavljamo in za čim težimo. Naloga razuma je pa, kakor smo že zgoraj omenili, da ga vzdržuje v takih mejah, da nam predstav ne potemnuje in nas kar slepo ne drvi naprej. Zato ljudje, ki so pristopni močnim čustvom, niso posebno usposobljeni za pametno ravnanje, in trezen mož se bo poprijel dela šele potem, ko se poleže nekoliko čustvo, ki mu je povzročilo teženje.

Zadobivši primerno predstavo o zaželenem predmetu se pa moramo ozreti najprej na-se ter premisliti svoje telesne in dušne zmožnosti, s katerimi moremo razpolagati. Ali z drugimi besedami: Prej ko se kakega dejanja lotimo, imeti moramo prepričanje, da smo subjektivno sposobni, doseči svoj smoter. Pri lahkkih, vsakdanjih opravilih pač o tem ne premišljujemo, zlasti če smo jih že večkrat izvršili. Ker so se nam že mnogokrat posrečila, nam niti na misel ne pride, da bi preudarjali, ali smo jim tudi v tem slučaju kos ali ne. Mehanično se jih lotevamo, mehanično jih opravljamo. Nevidna voditeljica nam je izkušnja, ne da bi se njenega vodstva izrecno zavedali. Tako se oblačimo, pišemo, plavamo itd. Drugače pa je že, če se lotimo česa, kar sicer ni preveč težko izvršljivo, pač pa za nas deloma novo. V takem slučaju premerimo v mislih svoje moči in jih primerimo naporu, ki nas utegne čakati, kar se zgodi pa pri manj važnih opravilih seveda tudi le hipno, da nam pride komaj v zavest. Odpravljamo se na primer na goro, na kateri še nismo bili, pač pa že na kaki drugi višji in težje pristopni. Trud, katerega nam je takratna pot prizadejala, nam stopi pred oči in po njem in po dozdevni kakovosti nameravane preračunimo približno, kolik bo sedanji. Izkušnja, katero smo si nabavili opravljajoči sedanjemu slični opravke, nam daje trdno oporišče; s tega svoje moči sodeči se ne bomo motili lahko.

Težko pa je presoditi svoje zmožnosti za podjetje, ki za nas ni le čisto novo, ampak, kakor se nam vsaj dozdeva, tudi težavno ali celo nevarno. Neposrednih pripomočkov za to nimamo nobenih, baš ker se še z enakim pravilom nismo pečali. Nudijo se nam samo posredni, pa tudi ti le, ako vse vpoštev prihajajoče okolnosti premislimo. Zlasti nam je poseči v svojo preteklost in pomisliti, ali smo že kedaj kak približno podoben opravke imeli in s kakim uspehom smo ga opravili. Nadalje se nam je ozreti na druge ljudi, ki so bili že kedaj v enakem ali vsaj sličnem položaju, ko mi sedaj, in primeriti je treba njih zmožnosti z našimi. Recimo, da je padel kdo v naraslo reko in je v največji nevarnosti, da se potopi, ako mu ne priskočimo na pomoč. Naša dolžnost je torej, da ga skušamo rešiti. Vendar pa se ne bomo vrgli kar slepo v vodo, ne da bi imeli prepričanja, da zamoremo rešilno dejanje res tudi izvršiti, če tudi le z nevarnostjo svojega življenja. Uverjenje, da nam je mogoče potapljalčevega še rešiti, pa bomo dobili, če se vprašamo, znamo li dovolj dobro plavati in se je li že komu posrečilo, pri približno enakih okoliščinah zmagati v boju z valovi. V nasprotnem slučaju ravnali bi drzno in bi bližnjika najbrž ne le ne rešili, ampak skoraj gotovo še sebe pogubili.

Po treznem premišljevanju pridobljeno subjektivno prepričanje je za uspešno dejanje neobhodno potrebno; ker le ono nam zamore dati primerno samosvest, ne samo, da se dela pogumno poprimemo, ampak da v njegovo izvršitev tudi vse svoje moči porabimo. To pa je merodajno za končni uspeh. Modroslovna resnica tiči v nemškem pregovoru, ki pravi: Frisch gewagt, ist halb gewonnen.

Ako pa naše prepričanje ni povzeto po istinitih razmerah, temveč po domišljanih, dela nas drzne, to je, spuščamo se v dejanja, katerim nikakor kos nismo; če nam ga pa manjka, tedaj smo omahljivi in malosrčni. Torej tudi tukaj velja: in medio virtus. Prvo lastnost ima zlasti lahkoživa mladina. Ta pripisuje namreč svojim močem navadno mnogo več, ko je istinitosti primerno.

Gradove svitile zida si v oblake,
Zelene trate stavi si v puščave,

poje o njej Prešern. To pa prihaja odtod, da so njene telesne in dušne zmožnosti še v stanju razvijanja, in se od njihovega razvitka še mnogo pričakuje, in da jej nedostaja življenskih izkušenj, ki bi jo pončile, do katerih mej sega človeška moč. Sicer pa ima to dobro ali vsaj prijetno stran, da je baš ona jeden izmed glavnih virov mladostnega idealizma in lepih sanj, ki napravljajo mladostna leta toli srečna in brezskrbna. Z množčimi se življenskimi izkušnjami pa pojenjava, z njo pa tudi sladke nade, kar provzroča čustvenemu mlademu človeku hude dušne bolesi, vsled česar v tej dobi prehoda iz sveta iluzij v svet realnosti kaj rad boleha na svetožalju.

Obravnavani napaki nasprotna je malosrčnost, ki je, kakor smo omenili, posledica nedostatne samosvesti. Le-ta pa je lastna odraslim ljudem, ki imajo mnogo neprijetnih in žalostnih izkušenj, zlasti pa pesimistom; ker tisti, kateremu se je že mnogo podjetij izjalovilo, poprime se navadno tudi vsakega naslednjega z veliko nezaupnostjo, in naravno je, da vidi pesimist pri vsakem opraviilu v prvi vrsti le njegove težkoče. Da pa je tako naziranje neopravičeno in za končni izid kvarno, dokazati smo skusili, razpravljaje o pesimizmu.*

Z omenjenima pogojema, od katerih zavisi pametno dejanje in ravnanje, namreč s predstavo predmeta in prepričanjem o subjektivnih zmožnostih v tesni zvezi je zahteva, da poznamo tudi sredstva, s katerih pomočjo zamoremo doseči svoj namen. To se pravi: subjektivnemu prepričanju se mora pridružiti tudi ono o objektivni možnosti, da je zaželen predmet istinito dosežen, samo da se porabijo vsa sredstva, katera prihajajo pri tem v poštev. Ta pogoj dotika se sicer prej imenovanih dveh, ker nam vsestranska predstava kakega predmeta kaže tudi njega realno zvezo z drugimi, ki so ob enem lahko sredstva v dosego prvega ali vsaj daljni pripomoček, in ker je subjektivno prepričanje le tedaj zanesljivo, če temelji tudi na poznavanju sredstev.

Brez kakoršnikoli sredstev nam ni mogoče ničesar storiti: pečeni vrabci, pravi pregovor, nikomur sami v usta ne leže. Neizogibno je torej, da se ozremo po njih, prej ko se lotimo kakega podjetja. Vpraša se pa, ali se bomo tudi poslužili pravih. Možnost je trojna: izberemo si ali taka, ki nas nikakor ne dovedejo do zaželenega uspeha, to so napačna, ali taka, ki bi nam sicer pomogla, pa po veri, vesti in svetnih zakonih niso dovoljena, katerih se potemtakem z ozirom na posledice poslužiti ne smemo, ali izberemo si primerna, ki so tudi dovoljena in v naš smoter porabna. Izmed poslednjih so sevé najboljša ona, katera nam pomorejo najprej in najlažje do namena. Gledé prve vrste sredstev je jasno, da nam le škodijo, ker nje rabeči tratimo samo čas, trud in denar, ne da bi mogli z njih pomočjo nameravan čin izvršiti. Sicer v istini, z ozirom na našo svrho, tudi nikaka sredstva niso, ampak imamo jih le v svoji zmoti za taka. Vsled tega jih tudi takoj opustimo, kakor hitro svojo pomoto spoznamo.

Nedovoljena pa uporabljamo ali tudi ne vedé, ali pa vedé, samo da sami sebe s kakimi izgovori in omamami tolažimo in tako njihovo uporabo pred svojo vestjo in svetom opravičiti skušamo, ali da smo si sicer popolnoma svesti pogubnih nasledkov, vendar jih pa smatramo za manjše zlo, kakor če bi svojemu željenju ustreči ne mogli. Vsikdar pa je tako dejanje nemoralno, eventuelno tudi kaznivo, bodisi uspeh še tako sijajen, in sicer tembolj, čim grši so bili pripomočki in s čim večjo zavednostjo in vednostjo smo jih uporabljali; ker kolikor smo ž njimi sami sebi navidezno koristili, za toliko in še več smo bližnjika ali človeško družbo sploh oškodili. Priprost in jasen vzgled za to je slučaj, da si skusi kdo iz revščine pomoči s tem, da svojega bogatega soseda ubije in oropa.

* „Dom in svet“, letnik 1897, str. 443 sl.

V poslednjih vrstah smo se pa že dotaknili četrte in zadnje zahteve, katero je treba spolniti, da je dejanje pametno. Prej ko se namreč dela lotimo, moramo tudi vedeti, kaj sledi gotovo ali vsaj lahko za tem, ko se predmet teženja doseže. Pogoji je torej, da v dejanje šele tedaj privolimo, ko zaznamo, da nima vsaj nikakih slabih nasledkov, če že nima samih dobrih. To velevažno spoznanje si pa je zelo težko pridobiti, in trditi moremo, da je vsem drugim pogojem razumnega ravnanja lažje ustreči, kakor temu. Kar ni nikakor neumevno, če pomislimo, da je razdalja med teženjem za kakim predmetom in med njegovimi nasledki, nastopivšimi, ko se doseže, zelo velika. Da jih je mogoče v taki daljavi ugledati in premotriti, za to je treba že precej treznosti v mišljenju, izkušenj in znanja, v dotičnem slučaju vpoštev prihajajočega. To težkočo še pa množi okolnost, da nas s teženjem združeno čustvo, kakor smo že omenili, kar slepo žene za dosego svojega smotra in nam z lahka ne pripušča premišljati o nasledkih, ki njemu niso le popolnoma tuji, ampak baš če so slabi, tudi naravnost sovražni. Uvidno je potemtakem, zakaj greši deca proti temu pogoju pri vsakem le nekoliko zamotanem dejanju, zakaj mladeneč le težko pravo zadene in se tudi mož še kaj često opeče. Večina lahkomišelnih, nemoralnih in zlih dejanj ima prav v tem svoj vzrok, da se njih nasledki ali niso poznali ali ne dovolj premislili.

Nasprotno pa svoje in drugega krivo teženje ravno s tem najlažje zadušimo, da sebi, oziroma drugemu, eventuelne slabe posledke jasno predočimo. To vzgojevalno sredstvo služi zelo uspešno učitelju, vzgojajočemu posameznike, z največjim uspehom ga pa rabi vzgojiteljica vesoljnega človeštva, življenska izkušnja, ki nasledkov ne predočuje samo kakor učitelj, ampak tudi učinja, da jih njen „gojenec“ sam trpko čuti. In ravno to jo napravlja za prvo svoje stroke; ker samo dušno nezrel in omajen ali pa od strastij zaslužjen človek bo storil vedoma v drugič dejanje, ki je že imelo kedaj zanj hude posledice. Vsaj pravijo, da je šel še osel samo jedenkrat na led plesat.

Tako zdravilo, ki ozdravlja lahkomišelnost s posledicami predidócih nespametnih dejanj, ima torej skoraj vsikdar dober učinek; toda umevno je, da je, kedar se gre za kaj važnega, ob enem lahko tudi škodljivo in nevarno, ker šele s prizadeto gmotno ali moralno škodo človeka spametuje. Zato se more primerjati onemu skrajnemu sredstvu, katero uporabi zdravnik, ko „ozdravlja“ nevarno bolano nogo s tem, da jo odstrani. Kakor namreč na ta način ozdravljen bolnik vse žive dni bridko čuti izgubo potrebnega uda svojega telesa, tako tudi človek, ki je v kaki velevažni zadevi nespametno ravnal, ne more nikdar popolnoma izbrisati nasledkov tedaj storjene napake: *factum infectum fieri non potest*. Sicer pa je tudi samo jeden nespameten čin lahko tako osoden zanj, da ga pogubi, kakor more za bolnika operacija biti vzrok smrti.

Potemtakem razsoden mož ne bo čakal, da bi ga vselej šele izkušnja poučila, kako v posameznem slučaju ne sme ravnati, temveč si bo prizadeval, da jo, če je le mogoče, s treznim premislekom nadomesti. In ako tem potem dobi o zaželenem predmetu jasno predstavo, ako se osvesti svojih zmožnostij ter premotri sredstva in posledice, ne bo mu težko se izogniti napačnemu dejanju.

Vkljub vsestranskim prednostim pa, ki jih ima, kakor smo videli, po praktičnem razumu vravnano dejanje, se vendar ne da trditi, da bi moralo biti zategadelj tudi vsikdar etično lepo ali celo občudovanja vredno. Praktičen človek obrača namreč kaj rad preveč pozornosti na samega sebe in svojo lastno korist, nedostaja mu pa lahko notranjega nagiba, da bi se povzpел tudi do junaških činov človekoljubne požrtvovalnosti. Vzrok temu je, da gospodujoč razum njegova čustva brzda in ne pripušča, da bi vzkipela do prevelike jakosti. In vsled tega pri njem tudi čustvo ljubezni in usmiljenja do bližnjega težko pride do one elementarne silnosti, ki je potrebna, da pozabi človek za nekaj časa

na svoj lastni jaz, samo da pomore svojemu trpečemu sobratu. Da torej lepi in veličastni čini ne izginejo s sveta, ne imej v vsem dejanju in nehanju prvo in zadnjo besedo razum, ampak pripuščaj se tudi čustvovanju primerna veljava: ker samo tisti je na potu do človeku mogoče popolnosti, čegar znotranje in zunanje življenje vodita v lepem soglasju glava in srce.

Ne zaničuj božjih darov!

Učna slika za srednjo stopnjo po formalnih stopnjah.

Sestavil J. Černko.

Ta berilni sestavek bo najumestneje obravnavati (v zimskem času) potem, ko so se učenci iz zgodovine učili že o francoskih vojskah in Napoleonu. Dotični zgodovinski obrazec najdeš v III. Berilu pod štey. 219.

Učitelj, ki hoče koncentrovati svoj pouk, bode razdelil učno stvarino za svoj razred tako, da si bodeta segala zgodovina in njeni jezik „roka v roko“, kar se da baš tukaj dokaj lepo doseči.

Kar se je v zgodovinski uri o francoskih vojskah učilo, treba bo sedaj kratko ponoviti in to bode uvod ali priprava tej obravnavi iz **zgodovinskega** stališča, n. pr.:

Predlansko leto sem čital v časnikih, da so našli na Ruskem v bližini reke Berezine, kjer kopljejo velik kanal, množico človeških kostij, pušk, sabelj, topov in drugega orožja, ki je bilo ondi zakopano v zemlji. — Kaj mislite, kako je prišlo to vse — orožje in človeške kosti (vojska leta 1812.) — tamkaj v zemljo in kedaj se je utegnilo zakopati? — Kdo se je takrat bojeval z Rusi ob reki Berezini? Kako se je takrat godilo Francozom?

Tej obravnavi pa lahko služi tudi ta-le priprava, ki se tiče najprej stvarnih odnosjev v tej povesti in meri na moralo tega spisa. Evo jo:

a) Priprava.

Kaj radi storé ljudje — celó živali — če imajo vsega v obilnosti? — (Si boljše jedi izbirajo, slabše pa prezirajo, zametujejo.)

b) Podavanje smotra.

Tako je delal tudi nek mladi vojak, ki je v svoji prevzetnosti zavrgel božji dar, kruh, a božja roka ga je radi tega kmalu potem hudo zadela. Bi li radi izvedeli, kako se je to godilo? No, pa vzemite svoje III. Berilo ter poiščite 29. branje.

c) Podavanje novih predstav.

29. branje v III. Berilu: „Ne zaničuj božjih darov“ prečita učitelj enkrat, učenci dvakrat (ali pa tudi kar prvokrat kak boljši učencec, ker je snov zanimiva in ima to branje le malo tehniških ovir); torej:

Bodeš nam pa kar D. enkrat lepo prečital to branje, drugi pa vsi pazljivo tiho čitajte z njim! (Sledi še en- do dvakratno čitanje po drugih učencih.)

d) Kratek pregled (občno).

Katere so glavne osebe v tej povesti? (Francoski vojak in ruski krčmar.) Kaj ste slišali o francoskem mlademu vojaku? Kaj o ruskem krčmarju? Kako se je godilo francoskemu vojaku? Je spoznal svoj pregrešek zoper dar božji? Kdo ga je dovedel do spoznanja in kako? Zakaj se ga je krčmar še več kakor usmilil? (Ker je bil usmiljen, dobrotljiv, blagodušen, človekoljuben, kakor „Usmiljeni Samarijan“.)

e) Pojasnjevanje.

1. Stvarna obravnava.

Čitaj napis R! Kaj imenujemo božje darove? (Zdravje, kruh, živež i. dr. se našteje.)

Česar ni smeti storiti z božjimi darovi?

Čitaj 1. stavek: Kdaj je bila vojska, ki je dala povod tej resnični prigodbi? (1812. l.) Kdo se je takrat bojeval? (Francozi.) S kom? Povej namesto francoska ime naroda! (Francozi) in beri potem ta stavek! — vojska — boj.

Čitaj 2. stavek: Četa = krdelo, truma, več skupaj, 10, 12, 20 voj.

Čitaj 3. stavek: Kdo je to vaški krčmar? = gostilničar v vasi. Na beraško palico spraviti = na nič spraviti, ob vse premoženje, imetje, na boben. Kako velika je bila ta četa? (Štela je 12 mož.) Kako se imenuje mož, ki četo vodi? (Četovodja, Zugsführer, kratko tudi vodja, vodnik.)

Čitaj 4. stavek: Kdo je ta siromak? (Krčmar.)

Čitaj 5. stavek: Vse lahko razumljivo.

Čitaj 6. stavek: Kdo ni hotel jesti črnega kruha? (Četovodja, ošaben, prevzeten mladenič.) Kaj je storil s kruhom? (Pognal za duri.)

Čitaj 7. stavek: zavpije = zakriči; če ne, drugo zagodem = drugo pokažem.

Čitaj 8. stavek: — (Lahko umljivo.)

Čitaj 9. stavek: Ves preplašen = prestrašen; se splazi = se zmuzne, jo popiha.

Čitaj 10. stavek: —

Čitaj 11. stavek: Kaj pa stori krčmar z zavrnjenim črnim kruhom?

Čitaj 12. stavek: Kdo se k temu na vse grlo = jako močno smeje? — Kdo reče zaničljivo = porogljivo; se zdi = se vidi.

Čitaj 13. stavek: — se nasmebne = se nekoliko nasmeje; molči = tiho je bil.

2. Shvatanje I. odstavka.

Učenec pripoveduje s svojimi besedami, kar si je o tem odstavku zapomnil; drugi učenci pazijo, da popravljajo in dostavljajo, ako bi bilo treba. Vsebino tega odstavka razni učenci ponové.

Čitaj 1. stavek sledečega odstavka! Kaj se reče: so bili pobiti od Rusov? = tepeni, premagani, izgubili so vojsko.

Čitaj 2. stavek: — razkropljeni = razpršeni, razpodeeni; zmrzli = zeblo jih je; izstradani = gladni; kozaki = ruski najboljši konjiki, kakor pri nas dragonci, huzarji, ulani.

Čitaj 3. in 4. stavek. —

Čitaj 5. stavek: v cunjje zaviti = v zelo raztrgani obleki.

Čitaj 6. stavek: Zakaj ga krčmar komaj spozna? (Ker je bil isti mladi vojak borno oblečen in — ves ponižno prosi za kruh!

Čitaj 7., 8. in 9. stavek: — tresoč = tresel se je.

Čitaj 10. stavek: Zakaj ni tudi želodec bil zadovoljen samo s posteljo? (Ker se od nje ni nasitil.)

Čitaj 11. stavek: Česa že željno pričakuje vojak? (Jedi in pijače.) A kaj prinese krčmar, vrnivši se v sobo? (Samo le ključ od one skrinje.)

Shvatanje II. odstavka (kakor pri I. odstavku).

Čitaj III. odstavek: — z resnim licem = resno se drži, resno = brez smeha. Zakaj pravimo, da ima glad dobre zobé? — vzdihne = reče žalostno; kakor bi trenil = hitro; — snedel ga je do zadnje mrvice = drobtinice, trohice; z ginjenim srcem = ganjen do srea; — pravične so božje sodbe = Bog sodi in plača prav. Kaj še stori krčmar nazadnje svojemu nekdanjemu sovražniku? — mu otme življenje.

Shvatanje III. odstavka.

3. Temu sledi celotna ponovitev v prosti besedi.

Kaj pomenijo spodaj drobno tiskane besede¹: „Iz Dragoljubcev?“ — Vzeta je ta povest iz knjižice (zbirke povesti), ki ima naslov „Dragoljubci“.

f) Značaj oseb².

Vam li ugaja (dopade) vojakovo ravnanje v začetku povesti? Zakaj ne? In krčmar? S čim se Vam je prikupil on?

Kako naj imenujemo vojaka, sodeči ga po njegovem počenjanju s kruhom? (Prevzetneža, ošabneža, napuhnjenca.) Kateri pregovor velja o prevzetnežih? (Kdor visoko leta, nizko obsedi.) Se li je ta pregovor uresničil nad vojakom? (Da; a le kako hitro že!) Zakaj Vam pa ugaja krčmar? — Ta mož je blag, plemenit značaj. Naštej mi njegove vrline, čednosti!

Katerega se boste trudili posnemati? V čem? Katerega pa ne? Kateri izmed teh dveh vam bodi torej uzor?

g) Uporaba (vglobljenje, nauk).

1. Teoretično.

Mi li veste povedati, katere primerne pregovore ali izreke? — Ne zaničujmo božjih darov! Ptica, ki visoko leta, nizko obsedi. Glad je najboljši kubar. Glad ima dobre zobe. Kar ubogim daš, ti na žlici naraste. Prazen žakelj ne stoji po koncu. — Ljubi svoje sovražnike, dobro jim stori, kateri te žalijo in preganjajo. Karkoli hočeš, da drugi tebi storijo, to stori tudi ti njim.

2. Praktično.

Učitelj glej na to, da šolska mladina kruha ne meče pod klop, naj ga otroci ne drobé na tla, kjer se z nogami potepta; če pa pade komur iz rok, naj ga spoštljivo pobere (in poljubi). Stariši imajo po nekod navado, da naredé z nožem križ čez kolač, preden ga načnejo.

h) Vaja v glatkem, lepem (izrazovitem) čitanju.

III. Formalna obravnava.

To, kar je istočasno v načrtu slovniškega pouka, se na tem branju obravnava, n. pr.:

1. Izpišite vse v tem branju vam nove izraze in postavite zraven znane besede! (Dobro je, če imajo učenci za to posebne zvezke, v katerih se zbira besedni zaklad.)

2. Pravopis. Pogledati si hočemo vse one besede, katere bi vam pri pisanju delale težkoče: francoska, Francozi, Rusi, rusko, ednajst — najst — enajst, zadovoljnih, prevzetan, ošabnež, ves — vez, splazi — splaši, odletel, poljubi, zaničljivo, zdi, pretrd, nasmehne, razkropljeni, izstradani, razbijal, obljudi, pelje, postelja, trepetajočemu, manjka, ključ, prijatelj, seveda, glad, vzdihne, željno, iztegne, zadnje, z ginjenim (izginiti), Bog, pravične, dá — dati in da (veznik).

3. Skladje. Zapišite a) samostalnike kakor: krčmar, vojska itd. in pristavite tem iz njih izvedene sorodne samostalnike, n. pr.: kréma, krčmar, krčmarica, vojska, vojna, vojak, vojaštvo itd.;

b) glagole in izvedite (izpeljite) iz njih sorodne samostalnike: ostané, ostanek, stanovitnost itd.;

c) pridevnike: francoska — Francozi, Francija; ali pa d) narobe, iz samostalnikov izvajajte sorodne pridevnike, oziroma glagole;

¹ V najnovejši izdaji III. Berila je ta pripomba opuščena.

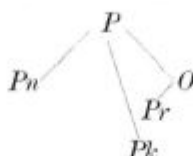
² Ta točka se tudi lahko porabi za spisno vajo.

e) rekcija. Izpišite glagole kakor: dobi, zahteva, boji se itd. in pristavite jim samostalnike₂ (dopolnila), kakor so v₂ knjigi ter zapišite vrh samostalnika sklon, n. pr.: ne dobi kruha, zahteva belega kruha itd.;

f) skladnja: prosto razširjen stavek; slike (obrazci) stavkov.

Kratice: *P* = povedek, *O* = osebek, *D* = dopolnilo, *Pr* = prilastek, *Pč* = prislovno določilo časa, *Pl* = prislovno določilo kraja itd.

Ves preplašen se splazi stari krčmar iz hiše.

Takšne slike stavkov so radi preprostosti, jasnosti in preglednosti vsega priporočila vredne. Otroci jih hitro pojmiyo in z veseljem izvršujejo.

Določite besedna plemena!

g) Dobeseden (direktni) govor: „Belega kruha sem!“ zavpije ošabnež, „če ne, drugo zagodem“ itd.

Pazite na znamenja (ločila), ako stoji napovedni stavek v sredi, v začetku, na koncu! — Spremenite dobeseden govor v prostega z vezilom „da“!

Ali se dela dvopičje samo pri dobesednem govoru? Kdaj še? Ali se dela narekovaj samo pri dobesednem govoru? Vaje.

h) Spisje.

Spisno vajo sestavljajo učenci pod vodstvom učiteljevim, kateri jim reče: „Sedaj pa si bomo to prigodbo razdelili na posamezne dele.“ To pa se ima vršiti po Schiessl-ovi razvojni teoriji (metodi). Ker je, upam, vsem p. n. tovarišem (-icam) to razvijanje itak že znano, bodem se v naslednjem omejil samo na prašanja v glavnih potezah:

Načrt (dispozicija).

- Kaj je bil povod tej povesti? — Francoska vojska na Ruskem. (Se zapiše na šolsko tablo.)
- O kom bomo zdaj najprej govorili? — Krčmar prenoči vojake. (Se zapiše na šolsko tablo.)
- Kaj bi radi potem povedali? — Prevzetni vojak zavrže črni kruh, a krčmar ga pobere in shrani. (Se zapiše na šolsko tablo.)
- Kaj se je potem pripetilo Francozom? — Francozi zgube vojsko; prevzetni vojak se vrne prestradan h krčmarju. (Se zapiše na šolsko tablo.)
- Kaj na zadnje? — Ta ga dovede k spoznanju pregreška, ga povrh še pogosti in mu otme življenje.

Temu načrtu sledi izpeljava, več ali manj še tudi s pomočjo učiteljevo.

Društveni vestnik.

Ptuj. Naše društvo je zborovalo dne 13. janu-
arija mes. pri povoljnem številu vdeležencev. Gospod
predsednik nam je predstavil kot gosta gospo Mar.
Pečar-jevo in gđc. Lapes ter naznanil pristop gosp.
Karola Majer-ja (Sv. Janž na Dr. p.)

Rezumé društvenega delovanja v preteklem letu
nam je pokazal lep napredek. Lepo solnce, nekaj

pa zapoznelega bliskanja in nič toče — Hvala Bogu!
Zborovali smo (po poročilu predsednika gosp. Žihra)
šestkrat; jedno zborovanje je bilo združeno z maj-
niškim izletom. Poslušali smo štiri podavanja in
sicer: „Kako vzgajati pritlikovce“ (gosp. profesor
Cilenšek); „Kako pripraviti živali“ (gosp. Pulko);
„Bučela in bučelarstvo“ (gospod prof. Koprivnik);

Načrt disciplinarnega zakona" (gospod Podobnik). Pri enem zborovanju pa so se razpravljali stavki, zadevajoči uradno zborovanje.

Začasni, odslej pa definitivni blagajničar gosp. Kavkler konstatuje 11.19 gld. prebitka, kar pregledovalec računov gg. Ogorelec in Pogruje tudi potrdita in podpišeta.

Knjižničarjevo poročilo izostane, ker je bil gospod Jože Kosi zadržan.

Tako je tudi izostal „Sklep, kaj bo društvo ukrenilo napram Lehrerbundu“. Ker pa pripravljala „Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj“ shod predsednikov itd., mislim, da bi bilo prekoristno večkrat pazljivo prečitati iz „Društvenega vestnika“ (Popot. štev. 1. 1. 1898.) točko b) da se ne pre-naglimo!

Novi odbor našega društva pa se je tako-le sestavil: gospod Žiher predsednik, gospod Kavkler podpredsednik in blagajnik, gg. Kajnih in Pulko tajnika, gosp. Jože Kosi knjižničar; odborniki pa so gg. Šorn, Strelec in Farkaš.

Iz prašalne škrinjice: 1. Sem zavezan tudi po zimi z učenci telovaditi, če nimam za to ne telovadnice, pa tudi nobenih telovadnih priprav? Ne. Dotični čas pa se mora porabiti za jezikovne ali druge vaje. 2. Ali se naj petentna priloga, imenovana „Dienstes-Tabelle“ kolekuje ali ne? Da, ker je priloga. Seveda ni kazni, če financarji neko-lekovane priloge ne iztaknejo. Sicer pa bi bilo dobro obvestila od teh; ali kaj misli slavno uredništvo? 3. Ali more začasni voditelj katere šole za začasno polletno vodstvo zahtevati kakšne plače? Zahtevati ne, pač pa prositi za remuneracijo.

4. Prigodilo se je, da je šel v jednom slučaju oče, v dveh drugih pa matere radi svojih, res precej velikih otrok, ki so bili že skoraj 14 let stari k okrajnemu zdravniku po spričevalo, da imajo potem otroke doma. Tako se je tudi zgodilo. Toda spričevalo se ni glasilo na otroka, ampak na očeta ali mater, ki je sama ter bolehal; zato potrebuje otroka pri delu „weswegen der Schüler vom weiteren Schulbesuche zu suspendieren (?) wäre!“ Ali se naj na tako spričevalo kaj oziramo? Da! (Schul- und Unterrichtsordnung § 4 b) Sicer pa je dobro vso reč izročiti okrajnemu šolskemu svetu.

Pulko.

Iz slovenjebistriškega okraja. Dne 13. t. m. imelo je naše društvo prvo svoje zborovanje v tekočem letu, in sicer v telovadni dvorani deške šole. Navzočih bilo je 16 udov, ter dva gosta. Po običajnem pozdravu predstavil je gosp. predsednik novega uda, gdč. Vauda, učiteljico v Slov. Bistrici. Izmed došlih dopisov omeniti bi bilo le vabilo „Zaveze“, tičočega se ustanovitve šolskega muzeja

* Vsaka priloga prošnjam, če ni že preje kolekovana, se mora kolekovati. Dotični kolek velja 15 kr. Uredn.

v Ljubljani. Ker je blagajna še precej aktivna, odposlal se bo donesek (10 gld.) takoj.

Gosp. Svetlin razjasnil nam je na to v glavnih potezah bistvo novega dohodninskega davka. Stvar je velike važnosti, ker marsikatero stroške zamogel si bo učitelj po tem novem zakonu od svojih čistih dohodkov odšteti, in s tem zmanjšati ali celo otresti se dohodninskega davka. Želeti bi bilo, ko bi se kateri gg. tovarišev potrudil, ter tudi v cenjenem „Popotniku“ priobčil kak sestavek o tej zadevi, kakor se je to že zgodilo v nekaterih nemških učiteljskih listih.*

Gosp. H. Družović podaval je potem precej obširno o „smotru in važnosti naših učiteljskih društev, ter o solidarnosti mej učiteljstvom“.

O Schwentner-jevih zvezkih — ki so se uvedli v našem okraju — poročal je gosp. O. Vobič. V obče moramo reči, da nas nove pisanke in risanke zadovoljijo; le zastran napisov stavili so se nekateri predlogi.

H koncu podal nam je gosp. predsednik kratek pregled o društvenem delovanju v minolem letu, iz katerega je razvidno, da je bilo isto jako plodnosno, da so bila na dnevnem redu temeljita podavanja; omeniti je posebno razprava gosp. nadzornika o slovniškem pouku, — ter da je društvo prav dostojno proslavljalo svojo petindvajsetletnico. Gosp. Sabati zahvalil se je na to v imenu vseh drušvenikov gosp. predsedniku za požrtvovalnost in vztrajnost, s katero je načeloval društvu tudi v tem letu, ter omenil njegove zasluge za razvoj društva.

Sledile so na to volitve novega društvenega vodstva. Predsednikom je bil izbran zopet gospod G. Polanec (soglasoo), podpredsednikom gosp. J. Sabati, blagajnikom gosp. J. Terčak in zapisnikarjem gosp. J. Koropec. V odbor izvolila sta se pa gospoda J. Kristl in J. Svetlin ter gdč. M. Negovetič.

Sv. Martin v Rožni dolini. (O zborovanju učiteljskega društva za celjski in laški okraj, dne 2. prosinca mes. t. l.) Ob prepodu leta ožive se nekako iz novega tudi človeške moči, porodivši večkrat nove vzore, hoteč zasledovati z večjo vztrajnostjo prejšnje, duhu najbolj prijačo. In to je menda vzrok, da si o spremenu leta segamo tudi tovariši v roke, pristržno si želeč, da bi se izpolnilo, po čemur težimo in kakor do sedaj, tudi naprej krepko in složno delujemo v prospeh, razvitek in procvit našega šolstva, našega milega naroda slovenskega. —

Enake misli in želje sprožil je nam v pozdravu gospod predsednik J. Stukelj; voščil je vsem veselo novo leto, želeč, da bi učiteljstvo vse, šoli sovražne elemente vztrajno premagovalo. — Zborovanja vdeležilo se je 28 tovarišev in tovarišic in gospod Srečko

* „Popotnik“ je na razpolaganje. Uredn.

Pečar z gospo, kot gost. Svoj pristop k društvu so prijaviili: gospodična Ljudmila Mesar, učiteljica v Št. Rupertu ter tovariši Dobnik Josip, nadučitelj na Ponikvi, Franc Auernik, učitelj v Štorah in Davorin Slopešek, učitelj v Dramljah. Bog jih živi! Dnevni red vršil se je tako le:

I. Pod vodstvom spretnega in izbornega pevovalje A. Munde odpoje se pesem „Triglav“.

II. Iz zapisnika letnega glavnega zborovanja povzamemo sledeče: Lansko leto imelo je društvo sledeče število udov: 1 častnega, 61 pravih in 0 podpornih. Tekom ravnokar pretečenega leta je društvu na novo pristopilo 15 pravih. Izgubili smo vsled preselitve v druge okraje 3, vsled vpokojenja pa 2 ude. Žal, da smo bili prisiljeni tekom leta iz društvenega imenika izbrati tudi nekaj takih udov, ki niso izpolnjevali svojih dolžnostij t. j. takih, ki niso dohajali k zborovanjem in tudi niso plačali letnine, kojo so bili še na dolgu. Vendar pa je naraslo navzlic temu številu pravih udov. Z veseljem konstatujem, da se je število cenjenih tovarišic zvišalo od 10 na 13; le tako naprej, vrle zastopnice krasnega spola! Z velikim veseljem konstatujem nadalje, da je tekom leta pristopilo društvu 18 podpornih udov, koje je nabral večinoma tovariš Krajnc. Društvo šteje torej začetkom leta 1898. 1 častnega, 64 pravih in 18 podpornih udov, skupaj 83!

V pretečenem letu bilo je 7 zborovanj z zanimivimi vsporedi. Rešilo se je mnogo perečih vprašanj in društvenih zadev. Naj se omenjam, da smo med posameznimi udi opazovali prav zaupljivo in bratsko občevanje; in tako bi naj tudi bilo nadalje.

III. Iz blagajnikovega poročila razvidimo, da se je tudi zboljšalo društveno gnotno stanje. Prebitek znaša nekaj čez 10 gld. Tovariši Vrečar st., Schmoranzer in Petriček pregledajo račune ter jih potrdijo.

IV. Tovariš Schmoranzer naznani društvu z ozirom na kazenski zakon, da ga je poslal gospodu Kilerju z namenom, da se naj ta, za vso učiteljsko velevažna stvar prerešeta tudi v nemških časnikih; a zaradi pomanjkanja časa nemožno, poslal je potem svoj referat vodstvu „Lehrerbunda“. Nasvetoval je, da naj se prihodnjega zaveznega zborovanja vdeležijo še trije tovariši kot delegatje, da lahko bolj impozantno nastopimo. Se sprejme.

V. Društvene zadeve: Društvu sta došla dva dopisa od šmrasko-rogatskega društva; a) iz prvega se povzame, da se odbor pooblasti, da dogovorno z drugimi spodnje štajerskimi učiteljskimi društvi, osobito z učiteljskim društvom za celjski in laški okraj prijavi izstop iz „Štajerske učiteljske zaveze“, ako se ne zatro narodni prepiri. Se vzame na znanje. b) Kje in kedaj naj se snidejo društveni predsedniki. Po nasvetu tovariša Knafliča se društvo izreče, da naj predsednik sam določi kraj in dan predsedniš-

kega zborovanja. Poročevalcem tega zbora izvoli se soglasno tovariš Schmoranzer.

VI. Dosedanji predsednik tovariš Stukelj zahvali se za skazano mu zaupanje ter prosi že naprej, da bi ga ne volili predsednikom, kajti težavne krajevne razmere in mnoge druge ovire zabranjujejo mu, sprejeti to častno mesto. Iz ravno istih uzrokov odloži tudi tovariš Brinar tajništvo.

Novi odbor odbral se je sledeče: Predsednik g. Armin Gradišnik; podpredsednik J. Schmoranzer; tajnik Ivan Kvac; blagajnik L. Šah; arhivar Franjo Kranjc, pevovodja A. Munda; odbornika Vrečar st. in gospodična Zinka Kovačič.

VII. Društvenina ostane še nadalje 1 gld.

VIII. Društvo si naroči sledeče časnike oziroma knjige: „Popotnik“, „Učiteljski tovariš“, „Zvon“, „Nova doba“ (po poročilu tovariša Žmavca) in matične knjige, pristopi tudi kot ud k „Glasbeni Matici“.

IX. V prašalni skrinjici ni bilo nobenega vprašanja.

X. Nasveti: Tovariš Munda predlaga, da se ustanovi stalni pevski zbor, kojega pevci so zavezani vaje redno obiskovati; ako ne, plača vsak, ki pevsko vajo brez vzroka opusti, denarno globo, koja se porabi kot prispevek v nakup sekiric. Se sprejme.

Tovariš Krajnc naznani, da je nabral za B. Kregarjev spomenik svoto 27 gld. 65 kr. ter da je gospod podaril nagrobni kamen. Ako bi ta svota ne zadostovala, pripravljen je slavni krajni šolski svet celjski poravnati primanjkljaj.

Prihodnje zborovanje bude dne 2. svečana meseca t. l. Na prav obilo vdeležbo!

Ivan Kvac, zapisnikar.

Celje. (Vabilo.) „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ ima dne 2. februarja meseca t. l. ob pol 11. uri dopoludne v okoliški šoli celjski svoje redno zborovanje z nastopnim vzporedom: 1. Petje. (Od 10. do pol 11. ure boče pevka vaja.) 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Društvene zadeve, 4. Refleksije v podavanju gospoda A. Petrička: „Iz moje šolske prakse“; govori F. Brinar. 5. Iz vprašalne skrinjice. 6. Nasveti. K obilni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Maribor. (Učiteljsko društvo za mariborsko okolico) ima 3. svečana mes. točno ob pol 10. uri svoje glavno zborovanje po sledečem vsporedu: 1. Zapisnik. 2. Došli dopisi. 3. Nekaj o petju (govori gosp. D. Lesjak.) 4. Poročilo o društvenem delovanju minolega leta. 5. Poročilo blagajnika in pregled računa. 6. Volitev novega odbora. 7. Nasveti in predlogi. Prav obilne vdeležbe se nadejamo. J. Lasbacher, t. č. predsednik.

Hum pri Ormožu. (Vabilo.) Učiteljsko društvo ormoškega okraja ima v četrtek dne 3. fe-

bruarja meseca ob 10. uri dopoludne v ormoškem šolskem poslopju svoj letni glavni zbor s tem-le vspeedom: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo tajnika o 24. društvenem letu. 4. Poročilo blagajnika. 5. Pregledovanje društvenih računov. 6. Volitev odbora za 1898. l. 7. Predavanje. 8. Slučajnosti. Udje naj blagovolijo poravnati zaosta'lo letnino najdalje do 1. svečana meseca t. l. pri denarničarki gđc. Luciji Gabršček in naj se prinesejo izposojene knjige gosp. knjižničarju. K polnoštevilni vdeležbi vabi prav uljudno za odbor

Anton Porekar, t. č. načelnik.

Iz šmarskega okraja. (Vabilo.) Šmarskorogatsko učit. društvo zboruje v nedeljo, dne 6. febr.

mes. ob enih popoldne na Podplatu po sledečem vspeodu: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Kako je postopati pri odpustu učencev iz šole? 3. Katere knjige „Družbe sv. Mohora l. 1897. so sposobne za šolarsko knjižnico? 4. Slučajnosti. — Pevci naj blagovolijo prinesiti „Pesmarico“ seboj. K obilnej vdeležbi najvljudneje vabi

odbor.

Sv. Trojica v Slov. gor. (Vabilo.) Šentlenartsko učiteljsko društvo zboruje dne 2. svečana meseca t. l. ob 11. uri dopoludne pri Sv. Trojici v Slov. gor. Poročevalci gospodje Mavrič, Ed. Čeh in Fr. Kos. K obilni udeležbi vabi uljudno

Jos. Mavrič, t. č. predsednik.

Dopisi in razne vesti.

Od Sotle. (Naše razmerje napram „Lehrerbundu“.) Gospod — k naglaša v svojem poročilu o seji odbora „Lehrerbunda“, da so vsi odborniki razven znanega g. Baumgartnerja za to, da ostanemo štajerski učitelji tudi nadalje združeni ter nasvetuje, da bi slovenska društva mirno čakala, dokler se nemška ne odzovejo nameravani spomenici, ker se je nadjati, da še vendar vse pri starem ostane.

Ne, tako optimistični mi nismo! Mi sicer spoštujemo odbor, ki si je tako svest svoje velevažne naloge, a dvomimo, da bi se mu vdala vsa nemška društva. In če vztraja le jedno pri svojem nasprotstvu, nas bodo pri „Lehrerbundu“ vedno pisano gledali in narodnostni prepiri ne bodo izostali. —

Sedaj, ko se je narodnostno vprašanje v tej zvezi sprožilo, moramo se tudi mi vprašati, kaj smo svoji narodnosti dolžni in če nismo bili v družbi z nemškimi tovariši v tem oziru preveč popustljivi? Je-li „Lehrerbund“ vselej upošteval pogoj, da se naša narodnost ne sme žaliti? itd.

Morda torej mi nasvetujemo takšen izstop iz „Lehrerbunda“? Nikakor ne; pač pa želimo, da se pripravimo za ta korak, da se oborožimo. „Si vis pacem, para bellum“. Doseže naj se porazumljenje med vsemi slov. štajerskimi učit. društvi, da bodo vsa jednako, oz. pod jednim vodstvom postopala. V to svrhu naj se vrši shod društvenih predsednikov, kakor ga nasvetuje „Učit. dr. za celjski in laški okraj“, tam se naj pripravi skupna spomenica vseh slov. društev za izstop. Ostane pri „Lehrerbundu“ vse pri starem, lahko spomenico shranimo, če se pa skliče o veliki noči shod delegacije, jo pa odpošljemo. Po izjavi nemških društev utegnili bi za tako delo biti prepozno: Naših delegatov pa naj ne gre nobeden k zborovanju.

Pri vsem tem smo pa mnenja, do mi z izstopom ničesar ne izgubimo, temveč se le oprostimo ozirov, koje nam je natvezila zveza z nemškimi tovariši. Za skupno delovanje v stanovskih zadevah se bo pa že našel kakšen modus vivendi; treba je le dobre volje in premišljenosti na obeh straneh. Malo več narodnega duha bi nam nikakor ne škodovalo, saj smo vendar učitelji naroda.

—m—

Iz Ljubljane. (O shodu slovenskih učiteljic.) Na shodu dne 29. decembra meseca m. l. zbralo se je blizu 60 učiteljic — med njimi tudi nekaj štajerskih. Predsednica, izvoljena na zadnjem shodu (5. decembra m. l.) K. Demšar pozdravi udeležnice s primernim nagovorom, v katerem poudarja potrebo vzajemnega delovanja učiteljic za skupne interese. Nato poroča gospodična J. Miklavčič o prošji učiteljic, katera se je predložila visokemu deželnemu zboru in o korakih, kateri so se storili v svrhu priporočila te prošnje. Omenja tudi, da je slovensko časopisje prijazno težnjam učiteljic. Če kateri list ni vsprejel poročil od naše strani, ker je to nasprotno njega stališču, tega še ni tolmačiti, da nam je nasproten. Zopet drugi so nam odkrito naklonjeni in kdor je z nami, s tem bodemo me, teh se bodemo hvaležno spominjali. — Glede napadanj zadnjega „Učiteljskega Tovariša“ l. l. omeni, da je radi neresnic, tičočih se njene osebe, dala listu „popravek“, kar se je tikalo obih zadev, poslala je dvema slovenskima listoma pojasnilo. Dalje poroča o odgovoru, katerega je prejela dan pri obnem zboru dal predsednik „Slovenskega učiteljskega društva“ (kot deželnega društva) navzocim učiteljicam gledé „spomenice“: da so se namreč bali, da se bodo gospodje deželni odborniki vstrašili visokih svot spomenice — — — ter vse skupaj vrgli v koš! — — Za dve tretjini učiteljstva torej

svote niso bile previsoke, ampak samo za jedno tretjino! Poroča, da ji je gospod Gangl na nje vprašanje: kako se njegovo pismo vjema s to utemeljitvijo gospoda predsednika odgovoril: da je bilo „odprto pismo“ čisto privatna zadeva, katero je on, kot privatna oseba, na-njo naslovil. Rekel ji je, ako se čuti žaljeno, vzame naj si advokata in naj si išče pravice, saj ve kje. In ako ji še to ne zadostuje, potrudi naj se v njegovo stanovanje, tam ji hoče dati pojasnila! (Vse to se je v poročilu občnega zbora „Slovenskega učiteljskega društva“, kot deželnega društva — izpustilo a me nimamo vzroka prikrivati občevanja naših kolež z nami! Poročevalka objavi tudi, da ji je gospod Dimnik, urednik „Učit. Tovarša“, ponudil sprijaznenje pod pogojem, ako vzame „popravek“ nazaj, da mu ga ne bode treba priobčiti, in poročevalka pozove svoje kolegince je-li so zadovoljne s tem, a vse navzoče to odločno odklonijo. — K tretji točki dnevnega reda: o „materijelnem stanju učiteljic govorila je gospodična Zupancič Vita iz Metlike ter poudarjala v svojem izbornem referatu važnost podpornega društva slovenskih učiteljic. Sprejel se je nje predlog za ustanovitev društva učiteljic v svrhu materijelnih podpor in nadaljnega izobraževanja učiteljic. Kot glasilo za objavljanje društvenih zadev in razprav izvolila se je „Slovenka“ — a poleg te naprosijo se tudi slovenski dnevniki in tedniki za objavo nujnih in važnih zadev.* — Nato se je vršila izvolitev zastopnic v posameznih okrajih — iz katerih se je izvolil ožji odbor. Osnovni odbor sestavi pravila, ter jih predloži deželni vladi v potrjenje. Predlogi gospodične Zupancičeve so bili soglasno in z odobravanjem vsprejete. Tej točki dostavil se je še sklep, da se potem okrožnice povabijo tudi štajerske kolegince k pristopu. — O samostojnosti slovenske učiteljice govorila je v izborni sestavi gospodična Mlakar iz Planine. Ker se tudi ta govor v celoti objavi, opozarjamo nanj slovenske učiteljice, ki so bile zadržane, vdeležiti se shoda. Tudi ona opozarja na vzajemno delovanje učiteljic v lastnem društvu. Izrečno se je na tem shodu povdarjalo, da ustanova društva učiteljic ni opozicija dosedanjim učiteljskim društvom — temveč se ono poraja iz istinitne praktične in duševne potrebe — iz gesla: v slogi je moč! Dandanes organizuje se vse, kar se zaveda svojega bitja. Zakaj bi učiteljice zaostajale? Kje dobe pomoči, ako jih dolgotrajna bolezen veže na bolniško posteljo? — Pri točki: nasveti in predlogi — stavi se pred vsem predlog, izreči gospodični Miklavčičevi neomejeno zaupanje slovenskih učiteljic na nje odločnem delovanju za naše pravice, — čemur zbor soglasno pritrdi — in nezaupnico gospodu Gangl-u na njega neosnovanih, nesmiselnih napadih. Vsprejeto. — Jednako se vsprejme predlog, da se pošlje „Slovenskemu učiteljskemu društvu“ izjavo nezaup-

nosti na njega slabem zastopanju interesov slovenskih učiteljic. — „Učiteljskemu Tovaršu“ pa se izreče nezaupanje s tem, da se njega naročitev opusti. — Gospodična A. Milčinsky s Štajerskega predlaga, da se štajerske učiteljice potom okrožnice povabijo k pristopu društva, in poroča o nekaterih točkah društva „Selbsthilfe“, na kar se bode pri sestavi pravil hvaležno oziralo. Stavi se tudi predlog, da bi „Slovenka“ — ako se bode dalo izposlovati — prinašala razpise učiteljskih služb. Zborovanje je trajalo od $\frac{1}{2}$ 3.—6. ure popoldne.

Iz Trsta. (Veselica slovenske deške šole pri s. v. Jakobu.) ki se je ponovila v nedeljo dne 9. januarja v „Slovenski čitalnici“, izpala je, kakor njena prednica, v popolno zadovoljnost vseh navzočih. Vkljub jako slabemu vremenu bila je dvorana lepo napolnjena in mej drugim občinstvom opazili smo tudi nekaj vrlih naših gosp. duhovnikov. Le naša tržaška inteligenca bila je zastopana bolj pičlo. Vspored večera je bil krasni. S. Petzov oratorij „Potovanje po domovini“, dvoglasen zbor v 8 oddelkih s spremljevanjem glasovirja in harmonija pod vodstvom gosp. učitelja M. Kosca. Že uvod tega oratorija, ki se je izvajal neverjetno preciznostjo, dajal nam je nado do lepega, pevskega užitka. Prva točka je bila nežna pesmica „Ah ni-li zemljica krasna“. Pel jo je dvoglasni deški zbor s spremljevanjem glasovirja in harmonija s toliko glasbeno natančnostjo, da smo se kar čudili divnim glasovom visokih nežnih sopranov in složno proleznih melodiških altov. Čim so odzveneli zadnji glasovi te pesmice, nastopil je deček ter nam v jedrnatem govoru slikal življenje „Popotnika“. Na vsako deklamacijo sledila je potem pevska točka, izmed katerih se je posebno odlikovala „Molitev“. Pretresujoč bil je prizor, ko je nežna mladina, kleče in povzdignenimi rokami, izvajala to pesem z milimi, do srca segajočimi glasovi. In ko so zadoneli zadnji zvoki:

„Da Tvoj bo ta slovenski rod,
Usliši nas Gospod!“

takrat zalila je solzica marsikatero oko. Bil je res krasen prizor!

V lepem govoru podal nam je na to mali deklamator sliko „Kmetške hišice“, na kar je sledil vesel, melodičen „Valček“.

Naenkrat pa so nastopili trije lovci s puškami na ramah, mej katerimi nam je jeden prav živo slikal „življenje v gozdu“. Toda čim je počila cevka, že je zadonela vesela „Lovska pesem“. Tej točki sledila je deklamacija in pesem „Rudarska“; poslednja posebno krasna po uvodnem solo in dvopevih alta in soprana. „Naš čolnec otmino“, to je bila najlepša točka deklamacij. V krasno povdarjenem govoru predstavljal se nam je mlad brodarček, ki je rešil svojo ulogo tolikanj častno, da

* Torej se je strokovnina listoma napovedal bojkot?! — Uredn.

ga je občinstvo že med deklamacijo večkrat odlikovalo burnim ploskanjem. Da-si je ta pesem dolga in naporna, vendar jo je deklamoval tolikim čustvom, da bi bil lahko, v izgled marsikaterim starejim deklamatorjem.

Vsa čast vrlemu učiteljstvu! Tej pesmi sledila je še „Ribarska“ ter lepa deklamacija „Domača vas“, katero jo občinstvo po dovršenem govoru pozdravljalo burnim ploskanjem. Krepka koračnica zaključila je vsopred te krasne šolke veselice a mi zaključujemo to poročilce z besedami:

Čast in hvala vrlemu učiteljstvu deškega zavoda na njega trudapolnem delu, čast gosp. učiteljicama, a posebno še pevovodju gosp. učitelju M. Koscu na njega požrtvovalnem trudu za lepo izvedbo pevskega vsopreda te krasne šolske veselice!

Po „Edinosti“.

Iz Zatičke vasi. (Daj nam naš vsakdanji kruh!) Tako molimo in prosimo kristjani revčki vsak dan večkrat. Koliko ga naj dobè učitelj ali učiteljica, o tem pa se je vnelo na jugu pereče vprašanje, katero bodo rešili najbrž tretji.

Engažirani so pri tem vprašanju učitelji in učiteljice, pa če obvelja rek: „Duobus certantibus tertius gaudet“, potem se bodo veselili neučitelji.

Te misli so se mi vzbudile, ko sem čital „Popotnikovo“ 1. letošnjo številko. Listek in dopis tam prav ljubeznivo razpravljata o sicer potrebnem, pa prozičnem kruhoborstvu.

Resna borba je skrb za vsakdanji kruh, a napram temu mi kar nič ne ugaja, da bi moral odpirati „Popotnik“ svoje predale takim nestvarnim izjavam.

Ljudje smo in poznamo človekoljubje. Hrepnimo in težimo po blagostanju. Čutimo pomanjkanja in govorimo o potrebščinah. Enaki smo v tem učitelji in učiteljice, da delamo na opravičeno zboljšanje svojih gmotnih razmer. Kdo bi ne želel bližnjemu iste sreče, katero bi rad užival sam?! Absolutno se tudi ne da odrekati ženskam, kar gre možem, razun „športov“, ki so po mnenju nekaterih spoštovanih sotrudnic le privilegij brezzkrbnih mož.

Pritegnem tudi jaz, da ne kaže zagovarjati lahko, miselnike, ki se udajo športu na račun učiteljske plače, in, da ne gre, jim povikšati plačo samo „Propter barbam et staturam“, pa zdi se mi, da se predbaciva učiteljem dobrega preveč.

Bolje bi menda kazalo, razmotrivati „hvaležno vprašanje“ kruhoborstva stvarno.

Storiti se to da, ako abstrahiramo od vseh koliko toliko nepotrebnosti, ki jih ima učitelj ali učiteljica.

Mislino si oba solidna in varčna.

Učitelj ali ima družino ali je nima. Ima družino, takrat pač ni dvoma, da potrjuje več oseb več

kakor učiteljica sama. Da ni več učiteljskih družin, na tem je krivo največ to, da se radi prebornih dohodkov učitelji zakonskega stanu bojé mesto veselè. To je na škodo pozamezniku kakor človeški družbi.

Učitelj samec je navadno primoran preskrbovati se v gostilni. Če je tudi po vse nraven mož in uvideva marsikako absolutno nepotrebnost, se nikakor ne more upirati socialnim razmeram do tiste skrajne skromnosti, da bi ne potrošil pri obedu, pri večerji še povrh neko vsoto. Te površine vsote štejemo jaz relativnim potrebostim, ki ne dopuščajo „športovanja“ pa praznijo žep z neizprosljivo doslednostjo.

Spoštovanim sotrudnicam te nepotrebnosti navadno ne delajo preglavice, ker se največkrat preskrbujejo v svojem stanovanju po ceni in boljše.

Tudi pri obleki in perilu je učiteljica na boljsem. Ne bodete temu oporekale, spoštovane sotrudnice, saj ste naravne gospodinje, ki si napravite in popravite reči, a vaš sotrudnik za svoje vedno in večkrat debelo plačuje.

V splošnosti so pri istih gmotnih razmerah učiteljice precej na boljsem kakor učitelji in ta moment ni brez veljave pri razdelitvi vsakdanjega kruha.

Da smo vsi skupaj revčki, to vidim in čutim žalibog tudi jaz in nasvetujem, da se odločno odpovemo vsem športom, katerih je našela vrta sotrudnica gpđ. Marica H. v svojem dobro namenjenem dopisu. Kar še nam bo ostalo potem, to bo „ideal“ vegetiranja — mojster učitelj, kateremu se bo dala plača znižati na „minimum existenziae“, na veselje in homeričen smeh tistih, ki nas opazujejo treznih misli.

Vidim, da zabredem predalet. Najbrž bodo kakor rečeno rešili vprašanje kruhoborstva drugi faktorji. Ostanete mi le dve želji. Prva, da nimamo samo enakih dolžnosti, ampak, da jih tudi po močeh približno enako spolnujemo, in druga, da dela učno osebje skupno na spravično zboljšanje svojih gmotnih razmer.

V oboje pomoz Bog!

Požegar.

(Prememba zakona o nadzorstvu šol.) Štjerskemu deželnemu zboru se je med drugimi te dni predložila predloga o premembi zakona z dne 8. februarja 1869. l., tičočega se nadzorstva ljudskih šol, s katero deželni odbor predlaga, da se mesto krajnega šolskega ogleda v krajnem šolskem svetu popolnoma opusti, pravice krajnega šolskega sveta pa primerno razširjajo oziroma omejijo. Dalje se z ozirom na udeležbo šolskih voditeljev pri posvetovanjih krajnih šolskih svetov, kakor gledé na aktivno volilno pravico učiteljic, podučiteljev in podučiteljic pri izbiranju učiteljskega zastopnika v okrajni šolski svet pri tej priložnosti predlagajo premembe v smislu želja učiteljstva. Končno omenja deželni odbor v svojem poročilu, da predlaga tudi premembo § 38.

omenjenega zakona, ki se tiče sestave dež. šol. sveta, v tem smislu, da se, ustrežajoč želji učiteljstva, odposljejo v deželni šolski svet tri zastopniki učiteljstva, od katerih se pa ima eden izbrati iz učiteljstva ljudskih ali meščanskih šol. Pri važnosti in vplivu te oblasti na ljudsko šolstvo je pač le pravično, da dobé tudi ljudski učitelji v tej najvišji šolski oblasti svoje zastopstvo.

(Za šolski muzej) je vplačalo 10 gld. slavno „šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“.

L. Jelenc, predsednik.

(Učiteljske razmere na Tolminskem.) Tržaški „Edinosti“ se piše: Znale so žalostne šolske in učiteljske razmere na Tolminskem. A vendar bi ne mislili nikdar, da bi bil mogoč sledeči slučaj. Ožji in pomnoženi okrajni šolski svet je v septembru mes. 1897. l. imenoval na ljudsko šolo v Kobaridu — poslavši enega tamošnjih učiteljev na Srpenico — za meščanske šole izprašanega nadučitelja gosp. Ivana Krajnika. Bog vé, ali je znano to imenovanje deželnemu šolskemu svetu? Isto se ni izvršilo do dandanes in prav zaradi tega niso nekateri učitelji poučevali več mesecev in otroci so pohajali! Ni dosti to. Podpredsednik v okrajnem šolskem svetu, prečastiti gosp. Josip Kragelj (glavar je na dopustu), prestavil je svojevoljno gospoda Ivana Krajnika iz službenih ozirov na Srpenico namesto za to šolo določenega učitelja, sklicevaje se na neki ukaz dež. šolskega sveta. In to brez vsake seje! Seje ni bilo od meseca septembra minolega leta! — Ali je tako postopanje zakonito in pravilno? Zakaj se na tak nezasišan način dražijo in izzivajo učitelji ter spravljajo v nesrečo?!

(Plače kranjskih učiteljev.) „Učiteljski Tovariš“ poroča: Zadnje dni smo zvedeli, da se je tudi deželni odbor odločil za personalni status ter navetoval štiri plačilne razrede in sicer s 700, 600, 550 in 500 gld. V I. razredu bi bilo 10 % služb, v II. 20 %, v III. 40 % in ostale v IV. razredu. Ljubljansko učiteljstvo bi dobivalo v IV. in III. razredu 120 gld. stanarine (torej za 30 gld. manj, kakor se je dovolilo lasko leto). Učiteljstvo II. in I. razreda bi dobivalo 150 gld. in voditelji pa 180 gld. stanarine. V pokritje tega je namenjenih 50.000 gld.

(Dijaška stanovanja srednješolcev.) Naučni minister je izdal posebno naredbo, s katero se vsem deželnim šolskim svetom nalaga vse potrebno ukreniti, da učiteljski zbori srednjih šol posvečujejo izročnemu dijaštvu z ozirom na preskrbljenje s stanovanji potrebno pozornost. O tej važni naredbi še spregovorimo.

(Milan Kobali †.) V Zagrebu je 15. dne decembra meseca pr. l. umrl neumorno delujoči tajnik hrvatskega pedagogičko-književnega zbora in dolgoletni sotrudnik „Napredaka“, gosp. Milan Kobali, v dobi 57 let. Hrvatsko učiteljstvo bode vrlega, za najboljše ideale učiteljske vnetega sodruga in vzor-

nega rodoljuba zelo pogrešala. — Bodi mu zemljica lahka!

(Ruski naučni minister Deljanov) je umrl te dni star 80 let. Poklical ga je bil v ministerstvo pokojni car Aleksander III. Prave narodne ruske korenine je bil zmirom nasprotnik nemškega in židovskega vpliva ter se trudil, da ostane ruska mladina teh ptujcev obvarovana. Sijajnega pogreba se je udeležil sam car Nikolaj.

(Velik dobrotnik.) Poljski trgovec Vavelberg v Varšavi je poklonil milijon rubljev za ustanovitev tehnične šole; razun tega hoče dajati za to šolo še letnih 400.000 rubljev. Poleg tega je dal ta veliki dobrotnik še 300.000 rubljev za razne dobrotne namene.

(Koliko velje vojaštvo vsako leto?) Avstrija je potrošila od leta 1866. do danes za vojake 3900 milijonov gld. Za letos je za vojaštvo namenjeno 184 milijonov gld. Infanterist velja pri nas na leto 221 gld., lovec 226 gld., kavalerist 468 gld., topničar 348 gld., ženist 246 gld., voznik 500 gld.; povprek velja jeden vojak 325 gld. na leto brez orožja. Orožje je veljalo pri nas od leta 1866. do 1888. leta 187 milijonov gld. — Vse evropske države pa izdajajo za vojaštvo na leto nad 2500 milijonov gld.! Evropske vojske so porabile v poslednjih 40 letih 28 milijard in 225 milijonov, t. j. osemindvajsettisoč dvestopet in dvajset milijonov gld.! Padlo pa je v teh vojskah 2 milijona 580.000 fantov! S temi vojskami so napravile evropske države 52 tisoč 775 milijonov gld. državnega dolga.

(Dvoboj na glasovirju.) Pijanist Boncia, kateri je igral v Turinu na glasovirju nevzdržema 40 ur, je pozval nekega Adrijana, kateri je pa v Komo igral 50 ur, na 60urno igranje. Premagalec dobi tisoč lir. Dvoboj se bode vršil 27. t. m. v Milanu.

Premembe pri učiteljstvu. Učiteljica v Slovenski Bistrici, gospica Marija Cuntara, postala je nadučiteljica na tamošnji dekliški šoli, nadučitelj v Cirkoveah, gosp. Ivan Farkaš, pa je dobil enako mesto pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. — Gospod Valentin Pulko, podučitelj pri Sv. Marjeti niže Ptuja, imenovan je učiteljem pri Sv. Andražu v Slov. goricah, zač. podučitelj v Št. Ilju pri Turjaku, gosp. Miroslav Kožuh, pa je na svojem mestu definitivno nameščen. — Učiteljica v Lazaretu (Istra), gospica Ana Hrevatin, imenovana je za def. podučiteljico na štirirazrednici v Dobjem (Štaj.); zač. podučitelj pri Spodnji Sv. Kungoti, gospod Jožef Slekovec ml., pa je dobil enako mesto v Ljutomeru. — Suplentinje pri Sv. Janžu na dr. p. in v Remšniku ste premešteni in sicer prva: gospica Marija Osenjak v Žetale, druga: gospica Katinka Šac pa v Kostrivnico. — Istotako pride suplent pri Novi

cerkvi blizu Ptuja, gospod Franc Korošec, k Sv. Bolfanku pri Bišu. — Na novo ste nameščeni abiturijentini in s'cer: gospica Henrika Berlic za podučiteljico v Podčetrtku, gospica Ljudmila Mesar pa za podučiteljico v Št. Rupertu blizu

Laškega. — Gosp. Henrik Hribernik, pom. učit. v Lokavcu, postal je definitivni podučitelj na svojem mestu. — Gosp. Luka Trafenik stopil je v zaslužni pokoj.

St. 802 II. **Mesto podučiteljice.** 2—2

Na štirirazredni dekliški šoli v Slovenji Bistrici ima se začetkom poletnega tečaja namestiti služba podučiteljice s plačo po II. plač. razredu.

Prosilke za to mesto naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom usposobljenosti oziroma zreloizpitnega spričevala in pri prvem nameščenju tudi z dokazom avstrijskega državljanstva, predpisanim potom **do dne 31. januarja meseca 1898. l.** pri krajnem šolskem svetu v Slov. Bistrici.

Prosilke morajo biti po izpitu usposobljene za pouk v nemškem in slovenskem jeziku.

Okr. šolski svet v Slov. Bistrici, dne 31. decembra mes. 1897. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Štev. 834, II. **Natečaj.**
(Podučiteljsko mesto.)

Na štirirazredni ljudski šoli v Poličanah se ima s početkom poletnega tečaja 1898 namestiti podučiteljska služba stalno ali začasno s plačo po tretjem plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci ali prosilke za to mesto naj vložijo svoje prošnje s spričevalom usposobljenosti oziroma zrelostnega izpita, pri prvem nameščenju tudi z dokazom avstrijskega državljanstva opremljene, predpisanim potom, pri krajnem šolskem svetu v Poličanah **do 31. januarja meseca 1898. l.**

Okr. šolski svet Slovenjebistriški, dne 31. decembra meseca 1897. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Štev. 17. **Razpis učiteljske službe.**

Na petrazredni, v tretji plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri Sv. Jurji na Ščavnici je podeliti z veliko nočjo t. l. učiteljska služba stalno oziroma začasno.

Obeh jezikov zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje, obložene s spričevalom zrelosti in usposob-

ljenosti ter z dokazom avstrijskega državljanstva pravilnim potom **do 10. februarja meseca t. l.** pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Jurju na Ščavnici.

Okr. šolski svet v Gornji-Radgoni, dne 11. jan. meseca 1898. l.

1—2 *Predsednik: Supančich s. r.*

Štev. 30, I. **Razglas.**

Na trirazredni, v tretji plačilni razred uvrščeni ljudski šoli v Lembahu pri Mariboru je namestiti služba učitelja.

Prosilci za to mesto naj pošljejo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim spričevalom in s spričevalom nene sposobnosti oziroma tudi z dokazom avstrijskega državljanstva predpisanim uradnim potom **do 15. svečana meseca t. l.** krajnemu šolskemu svetu v Lembahu.

Okrajni šolski svet v Mariboru, dne 9. januarja meseca 1898. l.

Predsednik: Kankowsky s. r.

„Slovanska knjižnica“

izhaja vsak mesec v 5 do 6 pol obsežnih snopičih. Cena za celo leto 1 gld. 80 kr., v razprodaji pa po 18 kr. snopič. — Doslej je izšlo že 63 snopičev.

„Knjižnica za mladino“.

Doslej sta izšla dva letnika po 12 snopičev, torej skupaj 24 snopičev. Cena letniku je 2 gld. 40 kr., posameznim snopičem pa 25 kr. — Naročila sprejema „Gorička tiskarna A. Gabršček“ v Gorici. — V Mariboru se pa dobé v prodajalnici **Marije Pristernik**, Tegetthoffstrasse št. 13.

Higtj. c. kr. priv. šolske klopj in dovoljenje za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke.
V Mariboru. **Iv. Weixl**, naduč. v pok.

Tudi današnja številka dobé vsi, ki so sprejeli I. številko. Kdor nam prej dveh števk ni vrnil, smatrali ga bomo naročnika, ter se priporočamo, da nam v kratkem pošlje vsaj četrtletno naročnino, ali pa, ko bi ga to ob začetku leta težko stalo, da nam vsaj po dopisnici naznani, kedaj se namerava odzvati svoji dolžnosti. Zlasti pa prosimo one, katere tiče, da poravnajo prej ko prej svoje stare zaostanke, sicer bi jim morali list ustaviti.
Upravništvo.

Vsebina. I. Naša organizacija. (V.) (Idejalist.) — II. Praktični razum. (Konec.) (dr. V. Korun.) — III. Ne zaničaj božjih darov. (I.) (J. Černko.) — IV. Društveni vestnik. — V. Dopisi in razne vesti. — VI. Natečaji in inserati.